ARREST VAN HET HOF (EERSTE KAMER)
VAN 2 JULI 1969 [1]

G. Pasetti-Bombardella tegen Commissie der Europese Gemeenschappen, ondersteund door de Raad van de Europese Gemeenschappen

Zaak 20-68

Samenvatting

1. Ambtenaren — Administratieve handeling op verzoek van een ambtenaar verricht — Onwettigheid van die handeling — Beroep van de betrokkene — Ontvankelijkheid
2. Ambtenaren — Rationalisatie der diensten ingevolge het Fusieverdrag — Regeling voor het verlaten van de dienst door ambtenaren — Deze regeling kan niet worden teruggebracht tot de andere in het statuut voorziene wijzen waarop de dienst eindigt — Deze kunnen niet worden ingeroepen tegen de terzake voorziene speciale regeling.

1. Indien een aangevallen maatregel een gebrek vertoont dat haar onwettig maakt, moet zij het voorwerp van een beroep kunnen vormen, ook al werd zij op verzoek van de betrokken ambtenaar genomen.

2. Met de verordening no. 259/68 werd voor het verlaten van de dienst een regeling gegeven welke tot geen der in het Statuut voorziene wijzen van het verlaten van de dienst kan worden teruggebracht en die haar verklaring vindt in de tijdelijke en uitzonderlijke eisen waaraan in verband met de fusie der executieven moest worden voldaan. Op die andere vormen van vertrek uit de dienst kan dan ook geen beroep worden gedaan om daaruit rechten af te leiden.

In de zaak 20-68

G. PASETTI-BOMBARDELLA, hoogleraar, wonende te Venetië (Italië), vertegenwoordigd en bijgestaan door prof. F. Benvenuti, advocaat te Venetië, ten deze domicilie gekozen hebbende te Luxemburg, aan de rue Philippe II, 34 b, ten kantore van de advocaat mr. E. Arendt,

verzoeker,

tegen

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN, vertegenwoordigd door haar juridisch adviseur, mr. A. Toledano-Laredo, als gemachtigde, ten deze domicilie gekozen heb-

1 — Procestaal : Italiaans.

bende te Luxemburg, bij mr. E. Reuter, juridisch adviseur van de Commissie, Boulevard Royal 4,

verweerster,

ondersteund door :

RAAD DER EUROPESE GEMEENSCHAPPEN, vertegenwoordigd door zijn juridisch adviseur R. Fornasier,

interveniënt,

betreffende, de vordering tot gedeeltelijke nietigverklaring van het besluit van 21 mei 1968 — definitief van kracht geworden op 20 juni 1968 — voor zover dit besluit de weigering inhoudt verzoekers geldelijke aanspraken uit hoofde van de beëindiging van zijn dienst krachtens verordening no. 259/68, af te wikkelen op grondslag van artikel 42 van het personeelsstatuut van de E.G.K.S. van 1956, wijst

HET HOF VAN JUSTITIE (Eerste Kamer)

samengesteld als volgt : J. Mertens de Wilmars, Kamerpresident (Rapporteur), A.M. Donner en R. Monaco, Rechters, J. Gand, Advocaat-Generaal, A. Van Houtte, Griffier, het volgende

ARREST

Ten aanzien van de feiten

I — Samenvatting der feiten; procesverloop

Overwegende dat verzoeker, die in 1956 bij de Hoge Autoriteit van de E.G.K.S. in dienst trad, op 1 juli 1956 bij de inwerkingtreding van het Statuut van de ambtenaren der E.G.K.S. als ambtenaar in vaste dienst werd aangesteld met de rang A/3;
dat naast de algemene regeling inzake de terbeschikkingstelling, neergelegd in artikel 34 van bedoeld Statuut, [1] artikel 42 bepaalde dat de ambtenaren in de rangen A/1 tot en met A/3 om redenen van dienstbelang konden worden ontslagen en in dat geval de in genoemd artikel bepaalde vergoeding en een

1 — In de Nederlandse tekst van bedoeld Statuut werd „disponibilité" vertaald met „wachtgeld"; in de verdere regelingen heet dit: „terbeschikkingstelling".

pensioen zouden ontvangen die voor de betrokkenen voordeliger waren dan die welke in geval van terbeschikkingstelling werden toegekend;
dat artikel 50 van een op 1 januari 1962 in werking getreden nieuw Statuut de vroegere regeling wijzigt in dier voege dat in het vervolg alleen de ambtenaren in de rangen A/1 en A/2 van hun ambt zouden kunnen worden ontheven — terwijl de ambtenaren in de rang A/3 niet meer aan zodanige maatregel konden worden onderworpen — en dat de geldelijke gevolgen van deze ontheffing van gelijke aard zouden zijn als die verbonden aan de terbeschikkingstelling;
dat evenwel ingevolge artikel 99, tweede lid van het nieuwe Statuut, de vóór 1 januari 1962 in vaste dienst aangestelde ambtenaren in de rangen A/1 en A/2 de gunstiger regeling van het oude artikel 42 behielden voor het geval zij nadien van hun ambt zouden worden ontheven;
Overwegende dat in het raam van de fusie der executieven en de daarmede gepaard gaande rationalisatie, de artikelen 4 tot en met 8 van de verordening van de Raad no. 259/68 van 29 februari 1968, de Commissie voor een op 30 juni 1968 eindigend tijdvak machtigen om, hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek van de ambtenaren, maatregelen tot beëindiging van de dienst te nemen en voor dat geval een vergoeding en een pensioen voorzien waarvan de modaliteiten op het voetspoor van de terbeschikkingstelling van het Statuut van 1962 in het algemeen gunstiger zijn, doch, ingevolge artikel 7, bepaalde keuzemogelijkheden bevatten voor het geval de regeling van het Statuut niettemin voordeliger zou blijken;
Overwegende dat verzoeker op 14 maart 1968 overeenkomstig artikel 4, paragraaf 3 van verordening no. 259/68 om een maatregel ter beëindiging van de dienst heeft verzocht (bijlage I tot het verweerschrift), hetwelk bij besluit van 21 mei 1968 (bijlage I tot het verzoekschrift) werd toegewezen en bevestigd bij het besluit van 20 juni 1968;
dat verzoeker bij schrijven van 21 juni 1968 (bijlage 3 tot het verzoekschrift) werd uitgenodigd mede te delen of hij van het in artikel 7 der verordening no. 259/68 voorziene keuzerecht gebruik wenste te maken; dat, volgens verweerster, deze optie in het geval van verzoeker — die op 1 januari 1962 ambtenaar in vaste dienst was met de rang A/3 — de keuze toeliet tussen de regeling van artikel 34 van het Statuut van 1956, aangevuld door artikel 50 van het Algemeen Reglement, en die van artikel 5 van verordening no. 259/68;
Overwegende dat verzoeker met zijn beroep van 30 augustus 1968 betoogt dat hij recht heeft op de regeling van artikel 42 van het Statuut van 1956, de nietigverklaring eist van de besluiten van 21 mei en 20 juni 1968 voor zover zij met bedoeld recht in strijd zijn, en voorts vordert dat artikel 7 der verordening no. 259/68 op het onderhavige geval buiten toepassing zal worden verklaard;
dat de Raad bij verzoekschrift, gedeponeerd op 8 januari 1969, heeft verzocht in het geding te mogen interveniëren ten einde de conclusies van verweerster te ondersteunen;
dat het Hof (Eerste Kamer) bij beschikking van 29 januari 1969 deze tussenkomst heeft toegestaan;
dat de memories van partijen en van de interveniënt tijdig zijn ingediend en de schriftelijke behandeling het normale verloop heeft gevolgd;
dat het Hof, gehoord het rapport van de Rechter-Rapporteur, en gehoord de Advocaat-Generaal, heeft besloten zonder voorafgaande instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan;
dat partijen ter terechtzitting van 10 juni 1969 in haar pleidooien zijn gehoord;
dat de Advocaat-Generaal ter zitting van 18 juni 1969 conclusie heeft genomen;

II — De conclusies van partijen en van de interveniënt

A — Overwegende dat *verzoeker* concludeert dat het den Hove behage :

„artikel 7 van de verordening no. 259/68 op grond van de hierboven aangeduide gebreken buiten toepassing te verklaren en bijgevolg de beschikking — waartoe de hierboven weergegeven beraadslagingen hebben geleid — gedeeltelijk nietig te verklaren voor zover daarbij aan verzoeker — die vóór 1 januari 1962 als ambtenaar in vaste dienst met de rang

A/3 werd aangesteld — het verkregen recht werd ontzegd om de in artikel 42 van het Statuut van 1956 voorziene regeling te kiezen, zulks met name in tegenstelling tot hetgeen ten aanzien van de vóór 1 januari 1962 in vaste dienst aangestelde ambtenaren in de rangen A/1 en A/2 is voorzien.
verweerster in de kosten te veroordelen."

B — Overwegende dat *verweerster* concludeert dat het den Hove behage :

„het beroep niet ontvankelijk te verklaren;
het althans, als zijnde ongegrond, te verwerpen;
verzoeker met inachtneming van het bepaalde bij artikel 70 van het Reglement voor de procesvoering in de kosten te veroordelen."

C — Overwegende dat de *interveniënt* concludeert dat het den Hove behage :

„verzoekers vordering om de bepalingen van artikel 7 der verordening no. 259/68 buiten toepassing te doen verklaren als zijnde ongegrond te verwerpen."

III — De middelen en argumenten van partijen

A — Ten aanzien van de ontvankelijkheid

Overwegende dat *verweerster* stelt dat het beroep niet ontvankelijk is daar de bestreden maatregel voor verzoeker geen nadeel kan opleveren;
dat naar haar mening, nu verzoeker zelf de maatregel tot beëindiging van de dienst heeft verzocht zonder daaraan enig voorbehoud te verbinden, zij de integrale toepassing medebrengt van de regeling welke in de artikelen 4 tot en met 8 van de verordening no. 259/68 werd ingevoerd, de financiële bepalingen daaronder begrepen;
dat het verzoeker vrijstond om, indien hij zulks wenste, een voorbehoud te maken ten aanzien van de op hem toe te passen financiële bepalingen, doch dat hij dat heeft nagelaten;
Overwegende dat verweerster het beroep voorts niet ontvankelijk acht daar de op verzoeker toegepaste regeling niet die is van de ontheffing van het ambt, doch een bij verordening no. 259/68 met het oog op tijdelijke en uitzonderlijke omstandigheden ingestelde specifieke regeling van andere aard;
dat zij daaruit afleidt dat verzoeker mitsdien geen aanspraak kon maken op de bij artikel 42 van het Statuut van 1956 voor geval van ontheffing van het ambt voorziene voordelen;
dat verweerster evenwel erkent dat het beroep op deze grondslag slechts dan niet ontvankelijk zou zijn, indien het onderscheid tussen beide genoemde regelingen met volstrekte duidelijkheid was gebleken;
Overwegende dat *verzoeker* antwoordt, dat hij met de ondertekening van zijn verzoek tot beëindiging van de dienst niet het uit een onwettige regeling voortvloeiend financieel nadeel heeft gewild en dat hij nimmer van zijn beroepsrecht afstand heeft gedaan door in de gewraakte maatregel te berusten;
dat volgens hem van een afstand van het recht op beroep geen sprake kan zijn, daar het verzoek om de dienst vrijwillig te verlaten gesteld moest worden op een door verweerster gedrukt formulier, waarop geen voorbehoud kon worden geformuleerd;
dat, ten slotte, daar de concrete maatregel tot beëindiging van de dienst op het ogenblik van ondertekening van voornoemd formulier nog niet was genomen, het bestuur zich niet tegen een beroep gevrijwaard mocht achten op grond van een geanticipeerde bewilliging van betrokkene in een toekomstige maatregel;
Overwegende dat verzoeker stelt dat het argument ontleend aan het onderscheid tussen de regeling van de in verordening no. 259/68 bedoelde beëindiging van de dienst en die van de ontheffing van het ambt een punt is dat tot de behandeling van het geschil ten principale behoort;
dat hij ten overvloede nog opmerkt dat beide stelsels dezelfde gevolgen, hetzelfde doel en dezelfde vergoedingscoëfficiënten hebben en slechts marginale verschillen vertonen met

berekking tot de duur der verschillende tijdvakken waarover vergoedingen worden gegeven;
Overwegende dat de *interveniënt* het beroep niet ontvankelijk acht daar verzoeker het voor zijn vordering tot buitentoepassingverklaring van artikel 7 vereiste belang mist;
dat hij naar zijn mening in dat geval het voordeel, verbonden aan de vóór 1962 inzake de terbeschikkingstelling van kracht zijnde bepalingen, zou verliezen, zonder zich daartegenover het voordeel van de bepalingen inzake de ontheffing van het ambt, gelijk die in het Statuut van 1956 zijn geregeld — waarop hij aanspraak meent te kunnen maken — te zien toegekend;
Overwegende dat *verzoeker* hierop antwoordt dat hij het Hof niet om toepassing van bepaalde voorschriften betreffende de A/1 en A/2 ambtenaren heeft verzocht, doch slechts om nietigverklaring der bestreden besluiten;
dat het bestuur daarop het arrest zou moeten uitvoeren en verzoeker, met erkenning van zijn verkregen rechten, overeenkomstig artikel 42 van het Statuut van 1956 bepaalde rechten zou moeten toekennen, dan wel hem een dienovereenkomstige vergoeding moeten geven;

B — Ten principale

1 — Schending van de ingevolge artikel 42 van het Statuut van 1956 verkregen rechten

a) Overwegende dat *verzoeker* stelt dat hem in de bestreden beschikking op grond van artikel 7 der verordening no. 259/68 de mogelijkheid wordt ontzegd voor het geval van ontheffing van het ambt, de geldelijke regeling van artikel 42 van het Statuut van 1956 te kiezen, daar bedoeld artikel 7 deze keuze aan de vóór 1 januari 1962 vast aangestelde A/1 en A/2 ambtenaren voorbehield;
dat hij artikel 7 onwettig acht daar de, evenals verzoeker, vóór 1 januari 1962 in vaste dienst aangestelde A/3 ambtenaren op geheel dezelfde voet als de A/1 en A/2 ambtenaren recht hebben verkregen op vaststelling — op grondslag van artikel 42 van het Statuut van 1956 — van de aan de ontheffing van het ambt verbonden geldelijke gevolgen;
dat, welke theorie men ook ter rechtvaardiging van verkregen rechten inroept, het vaststaat dat de gemeenschapswetgever deze rechten heeft erkend in de mate waarin hij die ten aanzien van sommige ambtenaren heeft geëerbiedigd;
dat zowel verweerster als de interveniënt ten onrechte betogen dat het aan de vóór 1962 vast aangestelde A/1 en A/2 ambtenaren toegekende recht slechts de erkenning van een eenvoudige verwachting, doch niet van een verkregen recht zou zijn;
dat wanneer men — gelijk de Raad en de Commissie doen — de handhaving van verkregen rechten op grond van opportuniteitsoverwegingen rechtvaardigt, zulks in strijd komt met de karakteristieke erkenning in de verordening van de onaantastbaarheid der uit de regeling van 1956 voortvloeiende rechten;
dat mitsdien, zo het al onredelijk geweest ware dat het Statuut van 1962 de geldelijke gevolgen van de ontheffing van het ambt ten behoeve der A/3 ambtenaren handhaafde (daar het bestuur niet langer bevoegd was te hunnen aanzien zodanige maatregel te nemen), de verordening, door de bevoegdheid te herstellen om ten aanzien van A/3 ambtenaren onder de benaming „beëindiging van de dienst" een met de ontheffing van het ambt identieke maatregel te nemen, artikel 42 van het Statuut van 1956 opnieuw van toepassing had moeten doen zijn op de vóór 1962 in vaste dienst aangestelde A/3 ambtenaren die op de regeling van dat artikel een verkregen recht bezaten;
Overwegende dat *verweerster* antwoordt, dat zelfs indien zou moeten worden aangenomen dat de bestreden maatregel een ontheffing van het ambt vormt, verzoeker niettemin geen enkel verkregen recht kan inroepen en wel op de *volgende gronden* :

i) wil er van een verkregen recht op de voordelen voorzien in artikel 42 van het Statuut van 1956 sprake zijn, dan moeten alle ter verkrijging van dat recht nodige feiten nog onder de gelding van die wetgeving zijn ingetreden. Het recht op geldelijke uitkeringen, gegrond op de beëindiging van de dienst, ontstaat evenwel eerst op het ogenblik van die beëindiging. Hieruit volgt dat verzoeker er geen aan-

spraak op kan maken dat op het ogenblik van de beëindiging van de dienst het bedrag der hem toekomende uitkeringen op grondslag van de inmiddels niet meer van kracht zijnde regeling van 1956 zal worden berekend;

ii) Ook indien het bestaan van een verkregen recht zou moeten worden aangenomen, dient voorts nog te worden onderzocht of deze rechten van zodanige aard zijn dat zij de wetgever kunnen worden tegengeworpen. Ten betoge van het tegendeel citeert verweerster de rechtsleer en de jurisprudentie van de Lid-Staten van de Gemeenschap (bijlage 3 tot het verweerschrift). Wanneer er dan ook, aldus verweerster, hypothetisch gesproken, in casu sprake zou zijn van schending van verkregen rechten, dan zou zulks het gevolg zijn van wijzigingen, welke in het Statuut van 1956 waren aangebracht door de gezagsorganen der Gemeenschap die, krachtens het Verdrag tot oprichting van de E.G.K.S. en het Fusieverdrag, voor wat het Statuut der ambtenaren betreft, over een bevoegdheid beschikten vergelijkbaar met die van de wetgever in iedere Lid-Staat ten opzichte van de nationale ambtenaren;

dat verzoeker volgens verweerster ten onrechte in de aan de A/1 en A/2 ambtenaren geboden mogelijkheid om het in artikel 42 van het Statuut van 1956 voorziene stelsel van berekening te kiezen, de erkenning van een door die ambtenaren verworven recht ziet;

dat in casu het verordenende gezag zich uit overwegingen van deugdelijk bestuursbeleid ertoe heeft bepaald ten aanzien van de vóór 1 januari 1962 vast aangestelde A/1 en A/2 ambtenaren de mogelijkheid te handhaven — gelijk het dit trouwens ten aanzien van alle andere categorieën van ambtenaren deed — zich uit te spreken voor het hun vóór de inwerkingtreding van de verordening no. 259/68 gewaarborgde stelsel van vergoedingen ingeval deze vroegere regeling gunstiger zou blijken dan die welke bij voornoemde verordening werd ingevoerd;

Overwegende dat volgens de *interveniënt* verzoeker geen op grondslag van artikel 42 van het Statuut van 1956 verkregen rechten kan inroepen;

dat toch, zowel naar de rechtsleer als de jurisprudentie der Lid-Staten, een recht slechts als verkregen kan worden aangemerkt wanneer alle tot het ontstaan daarvan vereiste feiten zijn ingetreden ten tijde dat de regeling waarbij het recht werd toegekend nog van kracht was; dat zulks in casu niet het geval is, daar het Statuut in 1962 werd afgeschaft;

dat de gemeenschapswetgever bij de uitvaardiging van artikel 7 van verordening no. 259/68 krachtens zijn discretionaire bevoegdheid met de gewettigde verlangens der ambtenaren op dit stuk rekening hield en zelfs, voor zover hem zulks opportuun voorkwam, met eenvoudige verwachtingen;

dat de Raad het met name billijk heeft geacht de voordelen van artikel 42 van het Statuut van 1956 alleen aan de A/1 en A/2 ambtenaren voor te behouden en de A/3 ambtenaren, die sedert het Statuut van 1962 het voordeel van een grotere stabiliteit hunner dienstbetrekking verkregen, daarvan uit te sluiten;

b) Overwegende dat *verzoeker*, van oordeel dat hij ingeval van ontheffing van het ambt een verkregen recht heeft op toepassing van de regeling ex artikel 42 van het Statuut van 1956, meent dat de te zijnen aanzien krachtens artikel 4 der verordening no. 259/68 genomen maatregel op alle punten gelijk is aan de in artikel 42 van het Statuut van 1956 voorziene ontheffing van het ambt;

dat deze beide maatregelen de volgende elementen gemeen hebben :

— hun gevolgen; immers beide brengen de onmiddellijke beëindiging van het dienstverband mede; deze beëindiging treedt in het geval van de verordening no. 259/68 onmiddellijk in daar deze duidelijk onderscheidt tussen de terbeschikkingstelling en de in artikel 4 bedoelde beëindiging van de dienst;
— het doel: immers beide worden in het belang van de dienst genomen;
— de criteria voor de vergoedingscoëfficiënten;

dat bovendien het feit, dat in artikel 4, paragraaf 1 der verordening no. 259/68 naar artikel 47 wordt verwezen, erop duidt dat deze verordening als gevolg van de fusie, voor alle ambtenaren de regeling van de ontheffing van het ambt invoert;

dat ten slotte de in artikel 7, paragraaf 2 van voornoemde verordening aan de A/1 en A/2

ambtenaren geopende mogelijkheid om een beroep op het Statuut van 1956 te doen ingeval te hunnen aanzien tot de „beëindiging" werd besloten, bewijst dat deze „beëindiging" niet een totaal van de ontheffing verschillende maatregel zou zijn;

Overwegende dat *verweerster* hierop antwoordt dat de regeling van artikel 4 der verordening no. 259/68 een nieuwe regeling is welke van die der ontheffing van het ambt verschilt;

dat zij op de volgende verschillen wijst :

— Ten aanzien van de *gevolgen* merkt zij op dat het einde van het dienstverband het noodzakelijke, onmiddellijke en van de wil van de betrokkene die van het ambt wordt ontheven, onafhankelijke gevolg is, terwijl volgens de regeling van verordening no. 259/68 het einde van het dienstverband, althans voor de ambtenaren van de rangen A/3 en lager, van de wil van de betrokkene afhangt die, in de eerste plaats, mag verzoeken de dienst vrijwillig te verlaten en voorts, met name, kan kiezen tussen de beëindiging van de dienst en een maatregel tot terbeschikkingstelling (artikel 4, paragraaf 2, tweede lid). Vervolgens is onder het stelsel van verordening no. 259/68 het einde van de dienst slechts een eventualiteit, daar de mogelijkheid van herplaatsing blijft ingeval terbeschikkingstelling wordt gekozen evenals de mogelijkheid van tewerkstelling op een post in de onmiddellijk daaronder gelegen rang van dezelfde loopbaan.

— Wat het *doel* betreft merkt verweerster op dat de maatregelen in het kader der bovengenoemde regelingen genomen, evenals welke andere bestuurshandeling ook, naar haar aard gericht zijn op het dienstbelang.

— Verweerster stelt dat de overeenstemming *tussen de criteria voor de vergoedingen* in de beide regelingen aan de hierboven aangeduide onderscheidingen niet afdoet. In dit verband wijst zij erop dat reeds in de Statuten van 1956 en 1962 twee zo verschillende stelsels als dat van de terbeschikkingstelling en dat van de ontheffing van het ambt niettemin een volstrekt identieke wijze van berekening der vergoedingen inhouden.

— Volgens verweerster moet het bij verordening no 259/68 ingevoerde stelsel eerder worden gelijkgesteld met dat van de terbeschikkingstelling dan met dat van de ontheffing van het ambt.

Immers in deze nieuwe regeling worden alle elementen gehandhaafd die de terbeschikkingstelling van de ontheffing van het ambt onderscheiden, te weten de voorafgaande maatregel van een vermindering der personeelssterkte in het organigram, het optreden van de paritaire Commissie, de omstandigheid dat de administratie aan bepaalde criteria voor de beoordeling gebonden is, alsmede de mogelijkheden van herplaatsing, terwijl aan de regeling der terbeschikkingstelling slechts bepaalde voor de ambtenaar gunstiger elementen worden toegevoegd, met name de gelegenheid om te kiezen tussen de terbeschikkingstelling en de beëindiging van de dienst, de mogelijkheid om aan beide maatregelen te ontkomen door het aanvaarden van een ambt tot de onmiddellijk lager gelegen loopbaan behorend en de toekenning van hogere vergoedingen.

Overwegende dat de *interveniënt* stelt dat verordening no. 259/68 weliswaar de vroegere regelingen van de beëindiging van de dienst en van de terbeschikkingstelling handhaaft, doch die voor een beperkte tijd, en alleen voor de ambtenaren van de Commissie, vervangt door een beëindiging van de dienst met eigen kenmerken.

II — De ongelijke behandeling waarmede het beginsel van een objectief bestuursbeleid wordt geschonden

Overwegende dat *verzoeker* stelt dat artikel 7 der verordening no. 259/68, waarop de bestreden maatregel steunt, voorts onwettig is daar het een discriminatie ten gevolge heeft tussen de verschillende vóór 1 januari 1962 in vaste dienst aangestelde ambtenaren, zulks met name door aan de A/1 en A/2 ambtenaren de gelegenheid te laten de regeling van artikel 42 van het Statuut van 1956 te kiezen, terwijl het aan de A/3 ambtenaren, waarop bedoeld artikel 42 vroeger mede betrekking had, dit recht ontzegt;

dat de verplichting tot het voeren van een objectief beleid, niet alleen door het Bestuur, doch ook door de wetgever in moderne rechtsorden, zoals de Europese Gemeenschappen —

waarvoor het discriminatieverbod een fundamenteel beginsel vormt — niet mocht worden geschonden; dat het geen zin heeft te trachten de ongelijkheid waaraan het bestuur zich schuldig maakte op de wetgever af te wentelen, daar niet alleen de wettigheid van de individuele handeling, doch ook die van de eerdere normatieve handeling wordt betwist;

Overwegende dat *verweerster* allereerst opmerkt dat de gewraakte ongelijkheid van behandeling niet aan het optreden van het bestuur kan worden geweten, maar haar oorsprong vindt in de nieuwe regeling waartoe het gemeenschapsgezag besloot krachtens een bevoegdheid welke met die van de wetgever der Lid-Staten valt te vergelijken;

dat volgens verweerster moet worden betwijfeld, of het probleem van de vereiste objectiviteit op het plan van de vaststelling van rechtsregels door de wetgever, in dezelfde termen wordt gesteld als op het plan van de uitvoering dier regels;

dat zij hieraan toevoegt dat het feit dat alleen aan de vóór 1962 vast aangestelde A/1 en A/2 ambtenaren de mogelijkheid van een beroep op artikel 42 van het Statuut van 1956 werd toegekend: „valt te rechtvaardigen indien men bedenkt dat bij gebreke van deze mogelijkheid alleen de vóór 1962 aangestelde A/1 en A/2 ambtenaren — met uitsluiting dus van de A/3 ambtenaren — door het Statuut van 1962 aan een minder gunstige regeling onderworpen zouden zijn geweest dan die waarop zij voorheen krachtens het Statuut van 1956 aanspraak konden maken en dat zij aan deze minder gunstige regeling ingevolge de verordening no. 259/68 onderworpen zouden zijn gebleven";

Overwegende dat volgens *interveniënt* de Raad bij de vaststelling van artikel 7 van verordening no. 259/68 niet alleen met de beweerde verkregen rechten doch ook met bepaalde verwachtingen rekening heeft gehouden; dat de wijze waarop hij dit heeft gedaan tot de discretionaire waardering van de wetgever behoort;

dat de ongelijke behandeling overeenstemt met de afwijkende regeling van het Statuut van 1962 en haar rechtvaardiging vindt in de verschillende behandeling der ambtenaren op het stuk van waarborgen onder de verordening no. 259/68;

dat het hier geen denkbeeldige waarborgen betreft, daar verzoeker hiervan zelf heeft geprofiteerd;

Overwegende dat *verzoeker* antwoordt dat indien het bestuur eenmaal besloot bepaalde verwachtingen te eerbiedigen — waartoe het niet gehouden was — het die ook moest eerbiedigen voor al degenen die gelijke verwachting hadden;

dat hij hieraan toevoegt, dat indien men theoretisch al enkele verschillen aan kan tonen tussen de aan de ambtenaren van verschillende rangen gegeven waarborgen — hetgeen in de gedachtengang van de Raad de differentiatie zou verklaren tussen de A/1 en A/2 ambtenaren en de overige — de ambtenaren die met toepassing van verordening no. 259/68 de dienst vrijwillig verlieten, deze waarborg evenwel *niet* bezaten; dat het verzoek de dienst vrijwillig te mogen verlaten in feite onverenigbaar zou zijn zowel met de in artikel 4, paragraaf 2 voorziene waarborgen als met de geboden mogelijkheid om te kiezen tussen de terbeschikkingstelling en de beëindiging van de dienst; dat zulks duidelijk blijkt uit artikel 4, paragraaf 3 van genoemde verordening waarin ten aanzien van hem die de dienst „vrijwillig" verlaat geen kennisgeving van de termijn, waarbinnen de keuze moet zijn gedaan, wordt voorzien, hetgeen de veronderstelling wettigt dat hem de mogelijkheid van zodanige keus niet is gegeven;

dat derhalve is bewezen dat althans de A/3 ambtenaren die de dienst vrijwillig verlaten gelijke verwachting hadden als de A/1 en A/2 ambtenaren; dat deze gelijkheid in situatie mitsdien een gelijke behandeling mede had moeten brengen;

*
* *

Overwegende, dat *verzoeker* in het algemeen concludeert dat de bestreden besluiten moeten worden vernietigd daar zij automatisch dezelfde gebreken van onwettigheid vertonen als artikel 7 van verordening no. 259/68 waartegen hij in de hierboven weergegeven middelen een exceptie van onwettigheid heeft opgeworpen;

Ten aanzien van het recht

1 — De ontvankelijkheid

1 Overwegende dat verweerster het beroep niet ontvankelijk acht en daartoe stelt dat de bestreden maatregel voor verzoeker geen nadeel kan medebrengen nu hij zelf de maatregel tot beëindiging van de dienst met toepassing van de daarvoor geldende regeling heeft verzocht;

dat hij door dit verzoek ieder recht van beroep tegen het litigieuze besluit zou hebben verloren;

2 Overwegende dat, indien de bestreden maatregel een gebrek vertoont dat haar onwettig maakt, zij het voorwerp van een beroep moet kunnen vormen, ook al werd zij op verzoek van de betrokken ambtenaar genomen;

dat deze exceptie derhalve niet kan worden aanvaard;

3 Overwegende voorts dat verweerster het beroep bovendien niet ontvankelijk acht uit hoofde van het feit dat de beëindiging van de dienst „klaarblijkelijk" van de ontheffing van het ambt verschilt, zodat verzoeker zich voor de vaststelling van de rechten welke hem uit hoofde van een krachtens artikel 4 van verordening no. 259/68 genomen maatregel tot beëindiging van de dienst toekomen, niet op artikel 42 van het Statuut van 1956 kan beroepen;

4 Overwegende dat dit argument, aan een onderlinge vergelijking der beide regelingen ontleend, tot de behandeling van het geschil ten principale behoort;

5 Overwegende, ten slotte, dat het beroep volgens de interveniënt niet ontvankelijk zou zijn daar verzoeker er geen enkel belang bij zou hebben artikel 7 van de verordening no. 259/68 in casu niet toepasselijk te zien verklaren daar hij in dat geval de voordelen, verbonden aan de bepalingen met betrekking tot de terbeschikkingstelling, zou verliezen zonder daartegenover die met betrekking tot de ontheffing van het ambt te zijnen behoeve te zien toegepast;

6 Overwegende dat, voor zover artikel 7, paragraaf 2 der verordening no. 259/68 onwettig zou worden verklaard met beslissing tevens dat deze bepaling verzoeker niet kan worden tegengeworpen, het bestuur bij de tenuitvoerlegging van het arrest gehouden zou zijn een nieuw besluit te nemen dat met de door de onwettige tekst miskende rechten rekening zou houden;

dat verzoeker mitsdien bij de onderhavige aktie belang heeft;

7 Overwegende dat uit al deze bevindingen volgt dat het beroep in zijn geheel ontvankelijk is;

2 — Ten principale

8 Overwegende dat verzoeker stelt dat artikel 7 der verordening no. 259/68, waarop de bestreden maatregel berust, onwettig is nu daarmede het recht van de vóór 1 januari 1962 in vaste dienst aangestelde A/3 ambtenaren, om de geldelijke gevolgen van de beëindiging van de dienst op grondslag van artikel 42 van het Statuut van 1956 geregeld te zien, werd geschonden;

9 dat volgens hem de te zijnen aanzien genomen maatregel tot beëindiging van de dienst in werkelijkheid een ontheffing van het ambt oplevert in de zin van de artikelen 42 van het Statuut van 1956 [1] en 50 van het Statuut van 1962;

dat hij hieruit afleidt dat de A/3 ambtenaren opnieuw onderworpen zijn aan de regeling voor de ontheffing van het ambt waaraan zij in 1962 werden onttrokken en dat, mitsdien — voor diegenen hunner die vóór 1 januari 1962 in vaste dienst werden aangesteld — het recht om de geldelijke gevolgen van die maatregel op grondslag van artikel 42 van het Statuut geregeld te zien, zijn wettelijke basis hervonden heeft en derhalve te hunnen behoeve moet gelden;

10 Overwegende dat voor deze opvatting — al aangenomen, dat zij juist is — in ieder geval de premisse geldt dat de in de artikelen 4 en volgende der verordening no. 259/68 geregelde beëindiging van de dienst een ontheffing van het ambt oplevert, of daarmede althans geheel gelijk kan worden gesteld;

11 Overwegende dat zulks niet het geval is;

dat, in de eerste plaats, de nieuwe regeling van tijdelijke aard is en, blijkens de bewoordingen van artikel 4, paragraaf 5 van genoemde verordening, de mogelijkheid uitsluit dat de Commissie tijdens haar geldigheidsduur overeenkomstig de regels van het Statuut besluiten neemt tot terbeschikkingstelling dan wel tot ontheffing van het ambt;

dat voorts de beëindiging van de dienst op de ambtenaren van alle rangen ziet, al verschillen de voorwaarden waaronder zulks kan geschieden;

1 — In de Nederlandse tekst werd destijds „retrait d'emploi" met „ontslag om redenen van dienstbelang" weergegeven.

12 dat, zo de beëindiging van de dienst voor de A/1 en A/2 ambtenaren op het eerste gezicht gelijkenis vertoont met ontheffing van het ambt, zij zich daarvan niettemin onderscheidt in dier voege, dat zij slechts in het kader van een vermindering der personeelssterkte van het organigram kan worden opgelegd;

dat ten aanzien van de overige ambtenaren, en met name die van rang A/3, de bij de verordening no. 259/68 ingevoerde regeling zich bovendien van de ontheffing van het ambt onderscheidt doordat daarbij zekere waarborgen worden toegekend, zoals het optreden van de paritaire Commissie en de vaststelling van beoordelingscriteria voor de keus der ambtenaren waarop die maatregel zal worden toegepast;

13 dat voorts de aan deze maatregel onderworpen ambtenaren van de rang A/3 of van een lagere rang een verzoek tot terbeschikkingstelling kunnen doen, welke maatregel niet iedere mogelijkheid van wederaanstelling in de dienst uitsluit;

dat, ten slotte, de ambtenaren op eigen initiatief om een maatregel tot beëindiging van de dienst kunnen verzoeken, hetgeen verzoeker in casu heeft gedaan;

14 Overwegende dat uit deze gegevens volgt dat met de verordening no. 259/68 voor het verlaten van de dienst een regeling werd gegeven welke tot geen der in het Statuut voorziene wijzen van het verlaten van de dienst kan worden teruggebracht en die haar verklaring vindt in de tijdelijke en uitzonderlijke eisen waaraan moest worden voldaan;

dat verzoeker reeds uit dien hoofde geen beroep kan doen op die andere vormen van vertrek uit de dienst om daaruit hem toekomende rechten af te leiden;

15 Overwegende dat verzoeker subsidiair stelt dat artikel 7 van de verordening, ook indien het niet als een schending van verkregen rechten wordt aangemerkt, daarom nog niet minder onwettig is, nu het een discriminatie inhoudt tussen de verschillende vóór 1 januari 1962 aangestelde ambtenaren en wel in het bijzonder door aan de A/1 en A/2 ambtenaren de gelegenheid te laten om voor de geldelijke regeling van artikel 42 van het Statuut van 1956 te opteren en anderzijds aan de A/3 ambtenaren, waarop bedoeld artikel 42 oorspronkelijk zag, die mogelijkheid te onthouden;

16 Overwegende dat de geldelijke regeling in geval van beëindiging van de dienst in artikel 5 van verordening no. 259/68 is neergelegd en deze regeling vervolgens in artikel 7 wordt verzacht doordat aan de ambtenaren van alle categorieën die vóór 1 januari 1962 werden aangesteld en door deze maatregel zouden worden getroffen, de gelegenheid is geboden zich uit te spreken voor de vergoedings- en pensioenregeling welke hun bij het verlaten van de dienst door het Statuut van 1962 werd gewaarborgd, indien zij deze regeling boven die van artikel 5 zouden verkiezen;

17 dat deze optie, wel verre van discriminerend te zijn, aan al die ambtenaren zonder onderscheid dezelfde keus laat tussen de hun bij verordening no. 259/68 gewaar-

borgde vergoedingsregeling en die waarop zij aanspraak zouden kunnen maken indien hun vertrek uit de dienst overeenkomstig het Statuut van 1962 zou plaatsvinden;

dat artikel 7 die keus met name toekent aan de vóór 1962 in vaste dienst aangestelde E.G.K.S.-ambtenaren van de rangen A/1 en A/2, die krachtens artikel 99 van het Statuut van 1962 ingeval van ontheffing van het ambt op de regeling van artikel 42 van het Statuut van 1956 aanspraak konden maken;

dat het dien keus eveneens aan de vóór 1962 aangestelde E.G.K.S.-ambtenaren van de rang A/3 of van een lagere rang toekent, die krachtens artikel 99 van het Statuut van 1962 het recht hadden in geval van terbeschikkingstelling de regeling van artikel 34 in te roepen;

18 dat laatstgenoemde ambtenaren echter niet mochten verwachten dat hun een gelijk recht als de A/1 en A/2 ambtenaren zou worden toegekend, daar het Statuut van 1962 te hunnen aanzien noch ontheffing van het ambt, noch de daaraan verbonden geldelijke regeling meer voorzag;

dat de verordening door niet vergelijkbare situaties op verschillende wijze te behandelen niet tot enige discriminatie heeft geleid;

dat, integendeel, de verordening indien zij aan de A/3 ambtenaren het door verzoeker verlangde recht had toegekend, een discriminatie in het leven zou hebben geroepen ten opzichte van de A/1 en A/2 ambtenaren — die dan bij gelijke financiële behandeling geringere waarborgen zouden bezitten — en ten opzichte van de overige vóór 1962 in dienst zijnde ambtenaren van een lagere rang dan A/3, die, bij gelijke waarborgen, een minder gunstige geldelijke regeling zouden hebben verkregen;

19 Overwegende dat uit al deze overwegingen volgt, dat de Raad geen discriminatie in het leven heeft geroepen, doch slechts op de verschillende statutaire posities der onderscheidene categorieën van ambtenaren heeft gelet;

dat het middel derhalve niet is gegrond;

Ten aanzien van de kosten

20 Overwegende dat verzoeker in het ongelijk is gesteld;

dat ingevolge de bepalingen van artikel 69, paragraaf 2, van het Reglement voor de procesvoering de in het ongelijk gestelde partij in de kosten wordt verwezen;

21 dat echter ingevolge de bepalingen van artikel 70 van genoemd Reglement in de beroepen, aanhangig gemaakt door ambtenaren der Gemeenschappen, de door de instellingen gemaakte kosten te haren laste blijven;

Gezien de processtukken;
Gehoord het rapport van de Rechter-Rapporteur;
Gehoord partijen in haar pleidooien;
Gehoord de conclusie van de Advocaat-Generaal;
Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap;
Gelet op het Protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie van de Europese Economische Gemeenschap;
Gelet op het Statuut van de ambtenaren van de Europese Economische Gemeenschap;
Gelet op het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen;

HET HOF VAN JUSTITIE (Eerste Kamer)

rechtdoende :

1. **Verwerpt het beroep als zijnde ongegrond;**
2. **Verstaat dat elk der partijen haar eigen kosten draagt;**
3. **Verwerpt het meer of anders gevorderde.**

Aldus gewezen en ondertekend te Luxemburg op twee juli negentienhonderdnegenenzestig.

Mertens de Wilmars Donner Monaco

Uitgesproken ter openbare terechtzitting, gehouden te Luxemburg op twee juli negentienhonderdnegenenzestig.

De Griffier
A. Van Houtte

De President van de Eerste Kamer
J. Mertens de Wilmars